

ACC. N:R. M. 13856: 1-9.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Töbe Olsson, Algutsboda

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Uppvidings

Adress: _____

Socken: Algutsboda

Berättat av: Stel Andersson, nämndeman
Algutsboda

Uppteckningsår: 1951

Född år 1887 i Algutsboda

Förärf och bröllop. s. 1-9.

Lu F 71.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 13856: /.

Frieri och bröllop

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ungdomen hade ritat tillfällen
att träffa. Vårje söndag möttes
man och njöt på kyrkbänken
efter gudstjänsten. På lördagskväl-
onen sammanträdde man till dans. Man
kunde sammanträdas på någon kulle, där
man dansade på gräset. Det var
särskilt fullt vid ungdomsmöten.
Ammens höll man till på en lög
eller i en ödstuga. Ibland var
man inte hade någon anledning
att ta vägen, dansade man helt
enkelt på vägen, vanligen vid nå-
gon korsväg. På vintern hölls
det lekstugor. Det var ofta någon
brude, vanligen en ungkarl, som

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

uppslöt sin stuga till dem med
en viss penningsumma, som han
skamlade ihop till, och mest att
han bjöd på brännvin. Även till
tän åt spelmannen eller spelvän-
nen skamlade man ihop pengar.

Kugstruppen träffades också
på Eriksnåla marknad, som på
den tiden var ett stort evenemang.
Pojkarna brukade bjuda flickorna
på "sokerpinne kammeller" som
de köpte i ståndet hos "Socker-
pinne-Fian", och i gengäld fick
de hem värde sokerbringlar av
flickorna. På marknaden handla-
de också de som skulle gifta sig
djur och bohus till det blivande
hemmet.

ACC. N:R M. 13856:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När ett par kommit överens, så
 le det fiers hos flickans föräldrar.
 Fiancen kunde själv gå till flic-
 kans fru och flin, men det var-
 tigaste var nog att han anlätade
 en bänne, antingen en ~~trå~~ god
 vän eller och en Andreas Travare,
 ett gammalt original, som levde
 just på att skita om fienier. Med en
 bänne mannen var inne och uttäl-
 de sitt ärende stod fienens gränd
 bakom kändgäds kanten, och om
 fieniet gick lyckligt, kallades
 han in för att skåla med sin bli-
 vande svärfar på örens brunn-
 sen.

Man höll mycket stort på att
 de som skulle gifte sig skulle ha

4.
det ungefär lika ställt ekonomiskt.
Dessa frälshans gärdar borde helst
ha samma hemmanssträcka. Visser-
ligen kunde det någon gång, att en
bondfliska t. ex. ville gifta sig med
en torparpojke eller en bondpojke
med en torparfliska, men de ha-
de nog i regel mycket stort mot-
stånd att köpa mat. Men det
ett uppgjort nog inte så ofta sådana
problem, ty ungdomarna själva
ansåg i regel som frälshans
och sålde sitt sällskap hos liha-
ställen. Det hindrade inte, att
både bondhörer, torparhörer och
därigen rörde sig till exempel
på danserna. Men man valde sin
fliska bland listställen.

ACC. N:R M. 13856:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Imman ett nytt par fick ut lysning, måste de hos prästen fritöas i de stycken; kateheren, som såde äktenskapsket. Men det var i regel inget större problem på den tiden, då man blev fritöad på kateheren varje husfritö.

I denna delen av socknen var det sed att man andra lysningsdagen skulle "dra björk". Det gick så till, att man samledes i närheten av fästunens beem, där man löggs ner en björk, som släpades fram till fästunens. Där kom flickans fru ut och gick runt och bjöd alla på brännvin. Man överlämnade ofta en hopmanlad penningsumma som lysningspresent. Sedan bru-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

hade det bli dans på lozan. Denne
sed är mycket vanlig i Skellefte
socken som om Alqutboda och
det är väl därför den sprid sig
hit.

Själva bröllopet brukade firas
med stor skål, åtminstone hos
bruderna. Man fr till kyrkan med
en lång rad vagnar. I den första
åkte brudgumman som spelade hela
tiden. Sedan kom brudparet, br-
den i en vagn och brudgumman
i en annan.

Efter bröllopet i kyrkan var det
stort kalas i brudens hem. Kalaset
varde oftast i flera dagar. När man
kom till bröllopsgästen bjöds först
på kaffe och sedan kom maten

ACC. N:R M. 13856:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med flera råttor. Mellan yngre
rätt var det länge uppehåll, då
man röjde sig runt om i gården
och i trädgården. Ungdomen sam-
lade på korgen, som var smyckad
med gjörklor. Först skulle brun-
den dansa med prästen, men det
var innan min tid. När jag var
ung hade prästen redan upplöst
allt dans. Men han följade ofta
på. Man skulle helst dansa ha-
man av bruden.

På kvällen brukade den yngre
ungdom, som inte var bruden, sam-
las utanför bröllopsgården för att
"ropa ut brudparet." Man ställde
sig i en lång framför ingången
och ropade: "Brudparet ut!"

ACC. N:R M. 13856:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Så vrade sig brydparet och man
kunnade. Det var också vanligt
att man tagit kraftigt med gevär,
ja, ibland hade man riktigt
sprängskott så nära huset som
möjligt, ofta med hatstufala
följare för främlingar och anst.
Sedan kom värdin ut med en
flaska och ett glas och gick om-
kring och bjöd alla, som inte var
för många på brännvin. Sedan kom
inte man igen med ännu större
klän.

På andra dagen för brydparet
till sitt nya hem kunde man
hört från alla gästerna.

Efter själva bröllopet hade
man ofta i. h. efterkalas i flera

7.

ACC. N:R M. 13856:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Dagar, då flara, som inte varit
hindra på själva bröllopet fingo
vara med.